

Cemaatle namaz

Kaynaklar:

Tam İlmihal Seadet-i Ebediyye, İslam ahlakı, Dinimizislam.com sitesi, İslam alimleri ansiklopedisi.

[dinimizislam.com sitesi] Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem) buyurdu ki: "Allahü teâlâ yedi sınıf kimseyi arşın gölgesinde gölgelendirir. Hâlbuki o gün ondan başka hiçbir gölge yoktur. 1. Adâlet ile hüküm eden devlet reisleri ve vâliler, 2. İbâdet eden gençler, **3. Kalbi mescidlere bağlı olanlar, yâni namazı ve cemâatı gözetenerler**, 4. Allah için birbirini seven iki mü'min. Bu sevgi ile bir araya gelip, ayrılırken de bu sevgi üzere olanlar, 5. Güzel bir kadın, çirkin bir iş için kendini çağırınca; "Ben Allahü teâlâdan korkarım" diyenler, 6. Sadaka verirken riyâ (gösteriş) etmeyenler. Şöyle ki, sağ eli ile verdiği sol eli bilmeyenler, 7. Allah deyip, gözünden yaş akanlar."

Namazda, en az iki kişiden birinin imâm olması ile cemâat meydana gelir. Beş vakit namazın farzlarını cemâatle kılmak, erkeklere sünnettir. Cuma ve bayram namazları için cemâat farzdır. Cemâat ile kılınan namazlara daha çok sevâb verildiği hadîs-i şerîflerde bildirilmektedir. Peygamberimiz "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki: **(Cemâatle kılınan namaza, yalnız kılınan namazdan yirmiyedi kat fazla sevâb verilir.)**

Cemaatle namaz kılmak Sünnet-i hüda, yani İslam'ın şiarı olan mühim sünnettir. Câmilerde cemâatle namaz kılmak, beş vakitte câmilerde ezan okumak, İslâmın şiarındandır. Bunlar, İslâm diyârını diğerlerinden ayıran alâmetlerdir. Bir beldenin halkı bunları terk ederse, bunları yapmaları için vazifelendirilen kimseler tarafından ikaz edilerek yaptırılır. Bir kısım cemâat gelip, bir kısmı gelmezse, gelmeyenler, böyle bir alışkanlığın yayılmasına sebep olmamaları için uyarılır, ikaz edilir.

İslam alimlerinin cemaatle namaza dair sözleri ve halleri

[İslam alimleri ansiklopedisi] Ka'b-ül-Ahbâr (rahmetullahi aleyh) buyurdu ki: "Dört kimse için ma'zeret yoktur. Birincisi, Mekke-i mükerremeye gidecek kadar imkânı olup da hacca gitmeyen. İkincisi, önüne konulmuş yemek olduğu hâlde, kapıda duran fakiri eli boş olarak geri çeviren. Üçüncüsü, emr-i ma'rûf ve nehy-i münkere (iyiliği yapıp, kötülükten men etmeye) gücü yettiği hâlde bunu terk eden. Dördüncüsü, ezanı duyup da ona icabet etmiyen kimse."

Şöyle rivâyet edilir: "Selefi sâlihîn, cemâatle tekbîri kaçırdıkları zaman, birbirlerine üç gün ta'ziyede bulunurlardı. Cemâati kaçırdıkları zaman ise, yedi gün ta'ziyede bulunurlardı."

Hâtim-i Esam (rahmetullahi aleyh) dedi ki: "Cemâati kaçırınca, sâdece Ebû İshâk Buhârî beni ta'ziye ederdi. Halbuki benim bir oğlum vefat etseydi, şehrin bütün

insanları beni ta'ziye ederdi. Görülüyor ki, dînen günah olan birşey, insanların yanında, dünyâyâ âit üzüntülerden daha hafif kalmaktadır."

Sa'ûd bin Müseyyib (rahmetullahi aleyh) buyurdu ki: "Yirmi senedir, ben ezanı mescidde dinledim."

Ebû Sa'ûd-i Hudri radiyallahü anh şöyle anlattı: "Biz, yedi kişi bir yerde bulunuyorduk. Yanımıza Resûl-i ekrem (sallallahü aleyhi ve sellem) geldi ve "Rabbiniz ne buyuruyor biliyor musunuz?" dedi. Biz, "Allah ve Resûlü bilir" dedik. Bunun üzerine Server-i âlem (sallallahü aleyhi ve sellem); **"Rabbiniz buyuruyor ki; kim evinde abdest alır, sonra ibâdet etmek için camiye gelirse, onun için benim katımda, kendisine azâb etmiyeceğime dâir bir ahd olur"** buyurdu.

Resûl-i ekrem (sallallahü aleyhi ve sellem) bir hadîs-i şerîfte; **"Kırk gün, iftitahtekbîrini kaçırmamak şartıyla, beş vakit namazı cemâat ile kılan kimseye; Allahü teâlâ, biri nifaktan, diğeri de Cehennem'den azâd olmak üzere iki berât yazar"** buyurdu.

Denildi ki: "Kıyâmet günü bir kavim, yüzleri parlak yıldızlar gibi olduğu hâlde haşr olunacaktır. Melekler: "Siz ne amel işlediniz ki, yüzünüz böyle parlak?" diye sorarlar. Onlar: "Ezanı duyunca başka hiçbir şeye bakmaz, hemen abdest alır, cemaata giderdik" derler. Sonra başka bir topluluk getirilir. Bunların yüzleri ise ay gibi parlamaktadır. Melekler onlara da amellerini sorunca, onlar da; "Biz dünyâda iken, vakit girmeden abdest alırdık" derler. Daha sonra başka bir topluluk getirirler. Onların ise yüzleri güneş gibi parlamaktadır. Onlara da amelleri sorulunca, "Biz ezanı mescidde dinlerdik" derler."

Hadis-i şerifte buyuruldu ki; **(Yatsı namazını cemaatle kılan, gecenin yarısını, sabahı da cemaatle kılan, gecenin tamamını ibadetle geçirmiş sayılır.)**

Resûl-i ekrem (sallallahü aleyhi ve sellem) buyurdular ki: "Sabah namazı ile yatsı namazını cemaatle kılmak çok sevâbtır. Bu iki vakit namazı cemâatle kılmanın, ne derece bir fazîlet ve ne büyük bir sevâb olduğunu layığı ile bilseler, bunu kimse terk edemezdi. Bu iki vakit namaza gidip, cemâatle eda edilmesinde, diğerkamazlardan ayrı bir husûsiyet vardır. Bu husûsiyet de şudur:

Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) zamanında birçok münâfık vardı. Bunlar namaz dahî kılarlardı. Çünkü bunlar müslümanlara, biz müslümanız derlerdi. Bu münâfıklar, yalnız gündüz namaza giderlerdi, gece namazlarına gitmezlerdi. Bu bakımdan, gece namazlarına gitmek, bir taraftan münâfıklardan ayrılmak diğerkaraftan da gündüz namazına gitmekten daha zor olduğu için, fazîleti, gündüz namazlarından çok daha üstündür. Cemâat ile namaz kılmakta, cemâat ne kadar kalabalık olursa, namazın kabul edilmesi ve varacağı mertebeye varması da, o kadar kolay ve sür'atli olur. Bunu dünyâ işleriyle de kıyas edebiliriz. Meselâ bir âmirin makamına herhangi bir iş için bir kişinin gitmesiyle, bir hey'etin gitmesinde, işin kabul edilmesi bakımından fark vardır.

Hadîs-i kudsîde, Allahü teâlâ buyurdu ki: **"Kullarım namaz kılmakla gözleri, kulakları, elleri, ayakları ve bütün a'zâları benim emrimde olmuş olur.** Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem) buyurdular ki: **"Hak teâlâ Cennet-i**

a'lâda hûrîler yaratmıştır. O hûrîlere, sizler kimler için yaratıldınız, diye sorulduğu zaman, bizler beş vakit namazını cemâatle kılanlar için yaratıldık derler."

Cemaatle namaz kılan ne gibi nimetlere kavuşur?

- ❖ Resulullah efendimizin sallallahü aleyhi ve sellem sünneti ile amel etmiş olur. O'nun aleyhissalatü vessalam yapılmasını emrettiği şeyi yapmış, denileni yerine getirmiş, söz dinlemiş olur.

Abdullah bin Mesud radiyallahu anh beş vakit namazı cemâatle kılmanın önemi hakkında şöyle buyurdu: "Yarın Allahü teâlâyâ müslüman olarak kavuşmak isteyen, ezan okunduğu zamân beş vakit namazı kılsın. Çünkü Allahü teâlâ, kurtuluş yollarını Resûlullah'a bildirdi. Beş vakit namaz, kurtuluş yollarından biridir. **Namazı cemâatle kılınız. Peygamberimizin sünnetini terk etmeyin. Resûlullah'ın yolundan ayrılırsanız, mutlaka sapırsınız.** Allahü teâlâ, güzelce abdest alıp, sonra mescide gitmek için yola çıkanın, her adımı için sevâb verir. Derecesini yükseltir, günahlarını affeder. **Ben, münâfık oldukları açıkça bilinenlerin dışında, bizden kimsenin camiye gelmemelik ettiğini hatırlamıyorum! O kadar ki, hasta olanlar bile iki kişinin koluna girerek cemâate gelirlerdi. Resûlullah sallallahü aleyhi ve sellem bize hidâyet yollarını gösterdi. Beş vakit ezan okunan mescidde kılınan namaz, bu hidâyet yollarındandır."**

- ❖ Namazının kabulüne vesile olur.

[Seyyid Abdülhakim Arvasi "rahmetullahi aleyh" hazretlerinin "Namaz Risalesi" isimli eserinde şöyle denmekte;]

İmam-ı Gazali "rahmetullahi aleyh" buyuruyor ki:

Resul-i Ekrem "sallallahü aleyhi ve sellem" (Namazın ancak, gönül hazır olduğu yeri sevab olarak yazılır, gerisi yazılmaz) buyurmuştur. Bunun için namazın cemaatle kılınması lüzumunun hikmeti ve fazileti çok olduğunun sebebi budur ki, **cemaatten her birinin gönlü hazır olduğu yerler toplanırsa, belki bir kâmil namaz olup, dergâha yükselir. Veya cemaatten birinin namazı makbul olursa, onun hürmetine diğerlerinin namazları da makbul olur.** Bir kişinin haccı makbul olmakla bütün hacıların haccı makbul olduğu gibidir.

- ❖ Cemaatle namaz kılmak, Müslümanların kalplerini birbirine bağlar, birbirlerine olan muhabbetin ziyadeleşmesine vesile olur. **Büyüklerimiz, bedenlerin bir araya gelmesinden kalplerin birlikteliğinin hasıl olacağını söylemişlerdir.**

Camilerde cemaat ile namaz kılmak, Müslümanların kalplerini birbirlerine bağlar. Birbirlerinin kardeşleri olduklarını anlarlar. Büyükler, küçüklere merhametli olur. Küçükler de, büyüklere saygılı olur. Zenginler, fakirlere ve kuvvetliler zaiflere yardımcı olur. Sağlamlar, hastaları, camide göremeyince, evlerinde ararlar. (Din

kardeşinin yardımına koşanın, yardımcısı Allahdır) hadisi şerifindeki müjdeye kavuşmak için yarış ederler.)

- ❖ Şeytan, yalnız kalan insana musallat olur. Bir araya gelen Müslümanlara zarar veremez.

Hadis-i şerifte buyuruldu ki; (Sürüden uzak kalan koyunu kapan kurt gibi, şeytan da insanın kurdudur. Bölünüp parçalanmaktan sakının, cemaat halinde birleşin, mescitlere koşun!) [Tirmizi]

- ❖ Cemaate devam eden tembellikten kurtulur, hayatını dolu işlerle değerlendirir ve düzenli bir hayatı olur. Bu hususa dair yer alan bir sual ve cevabı şöyledir:

Sual: Tembellikten, boş şeylerden nasıl kurtulabiliriz?

CEVAP

Tembelliğin ilacı, çalışkanlarla konuşmak, tembel, uyusuk kimselerden kaçınmak, Allahü teâlâdan haya etmek lazım geldiğini ve azabının şiddetli olduğunu düşünmek ve namazları vaktinde kılmaktır. **Namaza önem veren tembellikten kurtulur. Erkekler mutlaka namazı cemaatle kılmalı ve sabah namazı için camiye gitmelidir.**

- ❖ Cemaate devam etmek, namazı vaktinin başlangıcında, gecikmeden kılmaya vesile olur.

İnsan, kendi haline kaldığında nefsin ağır basması, gaflet, tembellik gibi sebeplerle namazı geciktirebilir, vaktinin sonuna doğru sıkıştırabilir. Bu şekilde kılınan namazın hem sevabı azalır, hem de daralan vakit sebebiyle kişi acele eder, namazın sünnetlerine, edeplerine, huşu ile kılmaya dikkat edemeyip nice kıymetli şeyleri elden geçirir da farkına bile varmaz. Halbuki cemaate devam eden kişi, kendisine güzel bir alışkanlık kazandırmış, nefsinin mağlup etmiş ve amellerin en efdaline, en kıymetlisine kavuşmuş olur. Zira hadis-i şeriflerde buyuruldu ki;

(En kıymetli amel, vaktinin evvelinde kılınan namazdır.) [İ. Ahmed]

- ❖ Cemaate devam eden, beş vakit namaz için mescide gidip geldikçe, namaza veya diğer ibadetlere dair bazı bilgileri, bilen kişilere sorar, böylelikle ilmini artırmış olur.

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki;

(En kıymetli yer mescitlerdir. Cami ehlinin en efdali, ilk girip son çıkandır. Cemaate ilk gelen ilk müslüman olan gibi kıymetlidir.) [İ. Râfi'i]

(İmam ile müezzin, cemaatın sayısı kadar sevaba kavuşur.) [Ebuşşeyh]

- Ya Resulallah, bana bir amel bildir ki, yalnız onu işlemekle Cennete gideyim. - Senin vasıtanla namaza gelmeleri için kavminin müezzini ol! - Ya Resulallah bunu yapamam. - O halde sana uyup namaz kılmaları için

kavminin imamı ol! - Onu da yapamam ya Resulallah. - O vakit namazı ilk safta kıl! (Buhari)

Menkıbe: Gözlerim Görmüyor

[İslam ahlakı 408.sahife] Bir gün bir a'mâ, Efendimize sordu: Yâ Resûlallah "sallallahü aleyhi ve sellem"! Benim gözlerim görmüyor, elimden tutup câmi'e götürecek bir kimsem de yokdur. Evimde namazımı kılayım mı? Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" sordular; **(Ezan sesini işitiyor musun?)** Evet işitiyorum, dedi. Resûlullah "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem", **(Sana evde nemâzı kılmağa izin veremem)** dedi. Yine bir kişi sordu şehrin yılan, akreb ve vahşî hayvanları vardır. Bana bir çâre var mıdır? Namazımı evde kılsam? **(Ezân-ı Muhammedîyi işitir misin?)** buyurdu. Evet işitirim, dedim. **(Şu hâlde, nemâza, ya'nî cemâ'ate gitmelisin)**, cevabını verdi. Böyle olunca, nerede kaldı ki gözlerin, ayakların yerinde, bir korkun yokdur. Şer'î bir mâni'in de yok! Niye evde kılıp cemâ'ate gitmîyesin? Ancak yürüyemeyecek kadar hasta olana ve şiddetli soğuk ve yağmurda izin vardır.

Osmanlı zamanında bir hadise:

Ders okutması yanında, fetvâ işlerini ve Bursa kadılığını da yürüten Molla Fenârî hazretleri, bir mahkeme esnasında, Sultan Yıldırım Bâyezîd Hân'ın şâhidliğini dahî kabûl etmemiştir. Şöyle ki: Mahkemede da'vâ konusu olan bir hâdisenin şahidi olarak pâdişâh'ın da dinlenmesi îcâbetmişti. Kâdı Molla Fenârî, huzûrunda duruşmaya çıkan Pâdişâh'ın şehâdetini, İslâmiyetin aradığı şâhidlik şartlarından biri kendisinde bulunmadığı için red etmişti. O da, namazlarda Pâdişâh'ın cemâatte görülmemesiydi. Çünkü dînimizde, cemâat ile namaz kılmayı terk edenin mahkemede şâhidliği makbûl değildir. Bunun üzerine Yıldırım Bâyezîd Hân hemen oturduğu sarayın yanına bir câmi inşâ ettirerek, beş vakit namazı, cemâati hiç terk etmeden kılmağa başladı.

Müslüman tüccârlar, san'at sâhipleri, gündüzleri de ezân sesini duyunca, işini hemen bırakıp, câmiye koşmalıdır. Dînini seven ve kayıran bir imâm bulursa, ona uymalı, dînini dünyâyâ değışen, ibâdete haram, bid'at karıştıran, Müslümanlıktan haberi olmayan imâm ve hâfızların yanına, sesine, sözüne yanaşmamalıdır. Büyüklерimiz; **"Ticâretleri, satışları Allahü teâlâyı unutmalarına sebep olmaz"** âyet-î kerîmesine mânâ verirken buyurdular ki: **"Demirciler vardı. Demir döğerken, ezân okununca, çekici kaldırmış iken demire vurmaz, bırakıp namaza koşarlardı. Ve terziler vardı iğneyi sokunca, ezân okunsaydı, o hâlde bırakıp, cemâate koşarlardı."**

[İslam ahlakı 424.sahife] Bir menkıbe

Ebu Hafs Haddâd "rahime-hullahü teâlâ", [264 de Nişâpurda vefât Etti] demircilik yapardı. Her ne zaman ezanı işitse, çekici yukarı kaldırmış ise, aşağıya indirmez, eğer çekiç aşağıda ise, yukarı kaldırmazdı. Bir kişi ile konuşuyor idiyse, hemen sözünü keser, ezanı dinlerdi. Nihâyet bu zât merhum oldu. Dostları, cenazesini götürürlerken, müezzin minareden "Allahü ekber" diyerek ezan okumağa başladı. Cenazeyi götürönlерin ayakları yürüyemez oldu. Cehd ve gayretlerine rağmen, cenazeyi götürmek mümkün olmadı. Nihâyet ezan bittikten sonra, cenazeyi götürmek mümkün oldu.

[dinimizislam.com sitesi] Cemaate gitmemek için neler özür olur?

Sual: Camiye yani cemaate gitmemek için neler özür olur?

CEVAP

Mazeretsiz cemaate gitmemek caiz olmaz. Çünkü bazı âlimler cemaate gitmeye vacip demişlerdir.

Şunlar, cemaate gitmemek için özür olur:

- 1-** Yağmur, çamur, şiddetli sıcak ve soğuk, gece şiddetli rüzgar, havanın çok kararması gibi hava muhalefeti.
- 2-** Felçli, yaşlı veya başka sebeple yürüyemeyen, bir ayağı kesik olan veya kör. [Bunların yardımcıları veya arabaları olsa da, gitmeleri gerekmez.]
- 3-** Canına veya malına saldıracak düşman korkusu.
- 4-** Abdesti sıkışık olan.
- 5-** Hareket halindeki yolcu.
- 6-** Hastalığının artmasından veya uzamasından korkan hasta.
- 7-** Yerine bırakacak kimse bulunmayan hasta bakıcı.
- 8-** Nadir bulunan fıkıh dersini kaçırmak.
- 9-** Sofra hazır iken, sevdiği yemeği veya içeceği kaçırmak istemeyen.
- 10-** İmamın bid'at sahibi olduğunu veya abdestin, guslün, namazın şartlarını gözetmediğini bilen.

Cemaat ile kılınan namazın sevabı, yalnız kılınan namaz sevabından pek çoktur. Cemaatin bu kadar büyük fazileti, imamın namazının sahih olduğu takdirdedir. Eskiden İslamiyet kuvvetli olduğu zamanlarda, imamlara ve her müslümana hüsn-i zan edilirdi. Fakat şimdi, müslümanım diyenlerin ve imam olmak isteyenlerin bazısının, dinden, imandan haberi olmayan cahiller olduğu söz, hâl ve hareketlerinden anlaşılıyor.

O halde, bugün Ehl-i sünnet itikadına karşı olduğu belli olmayan ve guslünü, abdestini ve namazını doğru yapabilen ve haram işlemekten sakınan imam bulup ona uymak lazımdır. Aksi takdirde cemaat sevabı değil, namazımız da elden kaçar. Fasık imamın arkasında kılınan namaz, Maliki'de sahih değildir.

Cemaatle namaz kılınırken, sünnete başlamak

Sual: Cemaatle namaz kılınırken, sünnete başlamak mekruh mudur?

CEVAP

Evet tahrimen mekruhtur.

Sabah sünnetini kılmamış olan, sünneti kılsa, cemaat ile namazda oturmayı da kaçıracağını anlarsa, sünneti kılmaz, hemen imama uyar. Cemaat ile 2. rekatta oturabileceğini anlarsa, sünneti câminin dışında, sofada [holde] çabuk kılar. Hol yoksa, içerde direk arkasında kılar. Böyle yer yoksa sünneti kılmaz. Çünkü, cemaat ile kılınırken, nafile kılmak mekruhtur. Mekruh işlemek için sünnet terk edilir. Cuma günü imam minbere çıkınca sünnete başlamak da mekruhtur.

Vacib olmayan yerler

Sual: Cemaatin imama uyması vacib olmayan yerler var mıdır?

CEVAP

[Tam İlmihal 255.sahife] Mevkufat kitabında buyuruluyor ki:

Dört şey'i imam yaparsa, cemaat yapmaz:

- 1 — İmam ikiden çok secde yaparsa, cemaat yapmaz.
- 2 — İmam bayram tekbirini, bir rekatte üçten çok söylese, cemaat söylemez.
- 3 — İmam cenaze namazında, dördten çok tekbir söylese, cemaat söylemez.
- 4 — Beşinci rekate kalkarsa, cemaat kalkmaz. Berâber selam verirler.

On şey'i imam yapmazsa, cemaat yapar. Bunlar:

- 1 — İftitah tekbirinde el kaldırmak.
- 2 — Sübhâneke okumak. İki imam, cemaat de okumaz dedi.
- 3 — Rükua eğilirken tekbir getirmek.
- 4 — Rükuda tesbîh okumak.
- 5 — Secdelere yatıp kalkarken tekbir söylemek.
- 6 — Secdelerde tesbîh okumak.
- 7 — Semi' Allahü demezse, rabbenâlekelhamd denir.
- 8 — Ettehiyyâtü sonuna kadar okumak.
- 9 — Namaz sonunda selam vermek.
- 10 — Kurban bayramında, yirmiüç farzdan sonra, selam verir vermez, tekbir okumaktır).

[dinimizislam.com sitesi] Beşinci rekat

Sual: İmam, dördüncü rekatta oturup, Ettehiyyatüyü okuduktan sonra beşinci rekata kalkmışsa, cemaat ne yapar?

CEVAP

Cemaat oturarak imamı bekler. İmam, yanıldığını hatırlayıp otursa ve secde-i sehv de yapmadan hemen selam verse, cemaat de selam verir. İmam, rüku ve secdeye giderse, cemaat imamı beklemeden selam verir. Eğer imam, dördüncü rekatta oturmadan kalkmışsa, yanıldığını hatırlamayıp secdeye gitse, namaz fâsid olur, yani bozulur. Cemaatin oturması ve selam vermesi fayda vermez.

İmama uyan tek kişi nerede durur

Sual: İki kişi cemaatle namaz kılarken, cemaat olan tek kişi imamın neresine durur? Bunlar namaz kılarken bir başkası gelse o nereye durur?

CEVAP

Cemaat bir kişi ise, imamın sağ yanında hizasında durur. Solunda veya arkasında durması mekruh olur. Ayağının topuğu, imamın topuğundan ileri olmazsa, namazı sahih olur. Çok kimse, bunu bilmediği için imamın gerisinde duruyor. İmamları omuz omuz olmalıdır. İmamdan ileri olmamak için ayağının topuğu imamın topuğundan ileri olmaması yeter. İhtiyat için dört parmak kadar geriden durulabilir.

İki kişi cemaatle namaz kılarken, bir kişi daha gelse, bu kişi, imamın yanındakinin omzuna hafifçe dokunur, geriye gelmesini bekler. O geriye gelirse onun yanında

durur, gelmezse, yahut o kişinin geleceğini sanmıyorsa, o kişinin sağına veya imamın soluna durabilir.

Bazı kimseler böyle geriye gelineceğini bilmiyor. Bilmediği için de gelmeyebilir veya vuran kimsenin emri ile geriye gelirse namazı bozulur. Kendi isteği ile geriye gelirse namazı bozulmuş olmaz. Gelen kişi yalnız kalmasın diye kendi isteği ile gelmelidir.

Telefon çalarsa

Sual: Cemaatle namaz kılarken devamlı çalan cep telefonunu namazı bozup kapatmak caiz mi?

CEVAP

Namazı bozmak haram olur. Namazı bozmadan az hareketle kapatma imkanı varsa kapatılır. [Namazdan önce tedbir almalı, ya kapatmalı veya sesini kısmalıdır.]

Cemaate uymak

Sual: Yalnız başına farzı kılanın yanında, sabah veya akşamın farzı cemaatle kılınmaya başlansa, o kişi namazı bozup imama uyabilir mi?

CEVAP

Evet hemen sağına selam verip cemaate uyar. Sadece akşam ve sabah namazında, birinci rekâta secde ettikten sonra da, namazı bozup cemaate uyar, fakat ikinci rekâtın secdesini yaptıysa, cemaate uymayıp namazını tamamlar. Diğer namazlarda böyle değildir.

Dört rekâtlı farzlarda, birinci rekâtın secdesini yapmadıysa, yine hemen sağına selam verip cemaate uyar. Birinci rekâtın secdesini yaptıysa, iki rekât kılıp selam verir. Üçüncü rekâtın secdesini yapmadıysa, ayakta bir tarafa selam verip bozar ve cemaate katılır. Üçüncü rekâtın secdesini yaptıysa, dört rekâtı tamamlar.

Tadil-i erkâna riayet etmek

Sual: Tadil-i erkan nedir? Tadil-i erkana uyulmazsa ne olur?

CEVAP

Tadil-i erkan, namazda beş yerde yani rüku, iki secde, kavme ve celsede, her uzvun hareketsiz ve sakin olup, bir miktar durmak demektir. Tadil-i erkan kasten terk edilirse, imam-ı Ebu Yusuf'a göre namaz bozulmuş olur. Tarafeyne yani imam-ı a'zam ile imam-ı Muhammede göre, bozulmuş olmaz ise de, vacibin kasten terki dolayısıyla, namazın iadesi vacibdir. Unutarak terk edilince de secde-i sehiv gerekir.

Kavme: rüküdan kalkıp dikilmek

Celse: iki secde arasında oturmak

Sual: Namazda tadil-i erkana riayet nasıl olur?

CEVAP

Rüku, secde, kavme ve celsede, her uzvun hareketsiz ve sakin olup, bir miktar durmaya tadil-i erkan denir. Mesela rükuya eğilir eğilmez durmadan kalkılmaz. Kavme de öyle, yani rükudan kalkınca biraz beklemek belini dik tutmak gerekir. Secdeden kalkınca da öyle. Bunlara tadil-i erkan denir. Okumalar hareketsiz olmaya mani değildir. Üç kere tesbih söyleyince otomatikman beklemiş oluyoruz, ayrıca beklenmez. Kavmede de Rabbena lekel hamd demekle beklemiş oluyoruz.

Kaynaklar:

Tam İlmihal Seadet-i Ebediyye, İslam ahlakı, Dinimizislam.com sitesi, İslam alimleri ansiklopedisi.